

โปรแกรมทันตศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด

สื่อจรรยา สมสวย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2554

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

โปรแกรมทันตศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด
DENTAL HEALTH EDUCATION PROGRAM FOR CAREKEEPERS OF PRESCHOOL CHILDREN,
PHONTHONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE.

ลือจรรยา สมสวย 4837649 PPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นิรัตน์ อิมามิ, Ph.D., มณีนันท์ ชีระวิวัฒน์, Ph.D., ตูย์ ช่างน้อย, ศ.ม.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบกลุ่มเดียว ทำการวัดก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมการวิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมทันตศึกษาในการดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองเด็กกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 40 คน ณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งของอำเภอ โพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยตามโปรแกรมทันตศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในช่วงเวลา 12 สัปดาห์ ที่เน้นความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียน การพัฒนาการรับรู้ความสามารถตนเองในการดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียน การเสริมสร้างทักษะการดูแลเด็กก่อนวัยเรียนในด้านการแปรงฟัน การตรวจสุขภาพช่องปาก และพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียนเพื่อลดปริมาณคราบจุลินทรีย์ในช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครอง แบบประเมินทักษะการแปรงฟันของผู้ปกครองในการแปรงฟันให้เด็ก ทักษะการตรวจสุขภาพช่องปากในเด็กของผู้ปกครอง และแบบประเมินปริมาณคราบจุลินทรีย์ในช่องปากเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ Paired sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากทดลองกลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลง ความรู้เกี่ยวกับทันตสุขภาพ การรับรู้ความสามารถของผู้ปกครองในการดูแลทันตสุขภาพ และพฤติกรรมปฏิบัติตัวในการดูแลทันตสุขภาพ ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการดูแลทันตสุขภาพจากผู้ปกครองกลุ่มทดลองมีปริมาณคราบจุลินทรีย์ลดลงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) จากผลการวิจัยแสดงว่า โปรแกรมทันตศึกษาที่ประยุกต์แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองและการสื่อสารสุขภาพสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทันตสุขภาพของผู้ปกครองในการดูแลทันตสุขภาพเด็ก และลดปริมาณคราบจุลินทรีย์ของเด็กก่อนวัยเรียนได้ดีขึ้น

คำสำคัญ : ทันตศึกษาสำหรับผู้ปกครอง / การสื่อสารสุขภาพ / การดูแลทันตสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียน

DENTAL HEALTH EDUCATION PROGRAM FOR CAREKEEPERS OF PRESCHOOL CHILDREN, PHONTHONG DISTRICT, ROI ET PROVINCE

LUECHANYA SOMSUAY 4837649 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NIRAT IMAMEE, Ph.D., MANIRAT THERAWIWAT, Ph.D., TUE YOUNGNOI, D.D.S, M.P.H.

ABSTRACT

This action research undertaken with guardians, with one single group both pretested and posttested, was aimed at studying the effects of a dental health education program for preschool children. The samples were of 40 guardians of preschool children at a Preschool Child Development Center in Phothong District, Roiet Province. The sample group had participated in the activities of a dental health education program for 12 weeks. The dental health education program emphasized the knowledge of oral health care for preschool children, the development of a perceived self-efficacy in oral health care for preschool children, promotion of skills in oral health care for preschool children in regard to teeth-brushing, oral health check-ups, and oral health care behavior of preschool children in order to lower dental plaque in preschool children. The instruments used for data collection were an interview schedule for guardians, a teeth brushing skills for children guardians assessment form, a children's teeth brushing skills assesment, children's oral health check-up assessment, and dental plaque frequency assessment form. Data analysis was done by computing percentage, mean, standard deviation and Paired sample t-test.

The results of the research showed that after the experiment, a significant increase in knowledge about dental health, perceived self-efficacy for guardians of dental health care and dental health care behavior were found among the experimental group ($p < 0.001$). The preschool children had received dental care from their guardians, which was evident from the significant decrease in dental plaque frequency among the preschool children of the sampled guardians ($p < 0.001$). From the research results, it was shown that the dental health education program, applying the concepts of self-efficacy and health communication, was effective in changing the guardian's dental health care behaviors and lowering the frequency of dental plaque in preschool children.

KEY WORDS : DENTAL HEALTH / HEALTH COMMUNICATION / EDUCATION PROGRAM / DENTAL HEALTH CARE BEHAVIORS / PRESCHOOL CHILDREN

179 pages